Relația inteligenței artificale cu negocierile colective și dialogul social

Inteligența artificială a cunoscut o creștere impresionantă în ceea ce privește utilizarea în diferite procese de producție și prestare de servicii. Utilizarea acesteia este încă costisitoare pe fondul unor cheltuieli de cercetare dezvoltare încă mari însă se anticipează ca acestea să scadă în viitor. Orice modificare substanțială a modului în care este organizată producția sau prestarea de servicii afectează atât angajații cât și angajatorii. Dezvoltarea inteligenței artificiale este intens susținută de către majoritatea actorilor interesați dată fiind cursa structuri de cost competitive. O altă latură de importantă în ceea ce privește susținerea dezvoltării inteligenței artificiale derivă din faptul că aceasta este văzută ca un ingredient important pentru asigurarea tranziției verzi și a celei digitale. Inteligența artificială a migrat de la un instrument abordat mai degrabă asemeni unei opțiuni către un instrument mai degrabă imperativ necesar unui proces competitiv de producție.

Inteligența artificială este deja utilizată pe scară largă în unele domenii care au deja impact asupra vieții oamenilor, de exemplu, în serviciile financiare pentru stabilirea unui împrumut. Inteligența artificială contribuie într-o manieră directă la o reconfigurare a relației dintre angajatori și angajați, alături de reconfigurarea proceselor de producție și a serviciilor. Interacțiunea dintre angajați și angajatori se anticipează a fi una fundamental schimbată în contextul inteligenței artificiale. O consolidare a organizațiilor sindicale și a negocierilor colective impune aprofundarea cunoștințelor de inteligența artificială de la modul în care funcționează, cum se ia decizia și cum interacționează cu valențele sistemului de relații industriale. Deja, inteligența artificială a preluat elemente importante din funcționarea unei firme, în special în ceea ce privește strategia de resurse umane. Utilizarea inteligenței artificiale în procesul de recrutare, utilizarea inteligenței artificiale pentru a lua deciziile finale de angajare, în deciziile de concediere, revizuirea cererilor de muncă și promovarea este o realitate concretă acum. În acest context, este esențial ca interacțiunea și conexiunea umană să fie menținută.

Pentru a supraviețui concurenței și atingerea unui nivel adecvat de competitivitate, întreprinderile și lucrătorii pentru a rămâne pe piață trebuie să se adapteze. Unele locuri de muncă vor dispărea, iar procesul de transformare nu este un proces ușor, mai ales în ceea ce privește transformarea competențelor. Combinația de competențe tehnice și creativitate sau gândire critică este cel mai probabil să fie cererea înregistrată pe piața muncii. Expunerea inteligenței artificiale pe piața muncii este asimetrică, ceea ce înseamnă că locurile de muncă cu complexitate ridicată nu sunt, cel mai probabil, prea vulnerabile la inteligenta artificială și

cele mai repetitive fiind cele mai vulnerabile. O abordare integrată între educatori și angajatori este foarte necesară pentru a asigura abilitățile necesare pentru transformarea muncii.

Abordarea cu privire la inteligența artificială trebuie să vizeze atât o abordare punctuală respectiv la nivel de unitate cât și la nivel macroeconomic, respectiv la nivelul pieței muncii. Impactul transformator generat de inteligența artificial constituie unul dintre elementele care trebuie abordate la nivelul dialogului social. Cea mai mare îngrijorare nu este procesul de transformare, ci pericolul erodării cererii de muncă într-un context în care concurența și presiunea asupra forței de muncă vor crește. Reducerea numărului de locuri de muncă pe fondul preluării accentuate a sarcinilor realizate de oameni de inteligența artificială constituie un subiect care trebuie să facă obiectul discuțiilor la nivelul dialogului social. Protejarea locurilor de muncă și interesul lucrătorilor constituie un demers de maximă importanță în procesul de tranziție către inteligența artificială.

O altă îngrijorare este supravegherea sporită, manipularea greșită a datelor și interpretările inexacte într-un loc de muncă dominat de inteligența artificială. Asigurarea unui cadru etic care nu afectează integritatea personală și nu expune persoană în vederea obținerii de avantaje de eficiență sau avantaje comerciale sunt preocupări aflate în discuție continuă la nivelul sistemului de relații industriale respectiv în relația dintre angajați și angajatori. Problematica eticii în relația cu inteligența artificială constituie o preocupare care trebuie reglementată la nivelul contractelor colective de muncă, mai ales în contextul supravegherii sporite a angajaților. Abordări personalizate în diverse domenii, cum ar fi sănătatea și siguranța sau comunicarea folosind inteligența artificială ar putea fi văzute în viitor. Confidențialitatea și utilizarea datelor etice sunt cel mai probabil să fie foarte dezbătute în viitorul apropiat în ceea ce privește activitatea lucrătorilor.

Asigurarea unei partajări echitabile și etice a beneficiilor inteligenței artificiale prin reglementări și politici publice necesită implicații concrete și adaptate pentru sindicate. Impactul imediat dar și rațiunea pentru care inteligența artificială este intens utilizată și încurajată constituie un câștig de productivitate și implicit venituri suplimentare pentru o companie sau pentru un anumit sector. Sub instituția dialogului social, acest câștig de productivitate constituie un subiect care trebuie negociat și care presupune o distribuție etică a avantajelor suplimentare generate de inteligența artificială. Înțelegerea, interpretarea și utilizarea conceptelor care derivă din utilizarea inteligenței artificiale este de natură să facă obiectul discuțiilor dintre angajați și angajatori.

Persoanele cu acces redus la internet sau persoanele care nu au deloc acces la internet, persoanele fără alfabetizare sau abilități digitale, persoanele cu venituri mici, persoanele cu dizabilități și persoanele care se confruntă cu sărăcia digitală vor fi afectate negativ de inteligența artificială în un context în care nu vrem să lăsăm pe nimeni în urmă. Toți cetățenii ar trebui să fie tratați în mod egal și să aibă dreptul la aceleași drepturi de acces la serviciile digitale, având în vedere că mulți oameni nu vor avea capacitatea de a se adapta la acest nou

context în schimbare rapidă. O abordare incluzivă, servicii de calitate, interoperabilitate, punerea nevoilor umane în mijlocul utilizării inteligenței artificiale, transparența, echitatea și securitatea ar trebui să fie luate în considerare în sistemele care utilizează inteligența artificială.

Inteligența artificială trebuie să genereze avantaje pentru toată lumea astfel că negocierea dintre sindicate și patronate trebuie să asigure un cadru în care toți lucrătorii pot utiliza inteligența artificială acest demers fiind unul care protejează locurile de muncă ale lucrătorilor. Afirmația transpusă în negocierile colective vizează negocierea și solicitarea de resurse pentru a face utilizarea inteligenței artificiale cât mai accesibilă. Alocarea de resurse pentru cursuri de formare profesională, pentru accesibilizarea inteligenței artificiale prin realizarea de softuri și interfețe prietenoase constituie elemente care pot face obiectul discuțiilor dintre sindicate și patronate.

Inteligența artificială va avea un impact asupra eficienței și productivității la locul de muncă și poate fi utilizată pentru a îmbunătăți relația dintre lucrători și angajatori în sensul în care aceasta poate reprezenta un instrument pentru dezvoltarea de noi oportunități de colaborare între sindicate și patronate și poate reprezenta o soluție pentru persoanele vulnerabile pentru piața muncii. Acest cadru trebuie abordat în cadrul instituției dialogului social în sensul în care toate părțile implicate în utilizarea inteligenței artificiale trebuie să știe și să înțeleagă riscurile la care se expun.

Procesul de transformare a muncii să fie unul just și pentru aceasta trebuie să luăm în considerare toate conceptele care contribuie la un proces de transformare just adică să asigure un proces de transformare care nu generează avantaje pentru o parte in detrimentul alteia. Cu toate acestea, trebuie luat în calcul faptul că dezvoltarea inteligenței artificiale este un proces aflat în plină desfășurare astfel că nu sunt cunoscute toate valențele care pot apărea la nivelul procesului de dezvoltare iar noi elemente pot apărea în relația dintre angajați și angajatori.

Monitorizarea permanentă a modului de dezvoltare și interacțiunea cu sistemul de relații industriale constituie elemente trebuie să fie abordate la nivelul contractelor colective de muncă și a instituției dialogului social. Direcțiile de dezvoltare ale inteligenței artificiale necesită o atenție deosebită ținând cont cel puțin de următoarele direcții de reglementare care implică o preocupare din partea entităților sindicale, după cum urmează:

- Necesitatea unui nou acord privind inteligența artificială între sindicate și organizații patronale, un acord care ar trebui să abordeze în mod sinergic locurile de muncă și protecția lucrătorilor, competențe și un cadru stabil și previzibil, astfel încât tranziția digitală către inteligența artificială astfel încât să asigure un proces de guvernanță democratică prin dialog social și negociere colectivă.

- Necesitatea unui instrument legislativ dedicat pentru ca dreptul la deconectare, un program adecvat de lucru și un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată să fie reglementate, controlate și monitorizate transversal deoarece acestea vor continua să ocupe spații largi de dezbatere între partenerii sociali pe fondul dezvoltării inteligenței artificiale.
- O structură a sistemului de asigurări sociale care să țină cont de timpul de lucru neregulat și atipic și de volatilitatea muncii deoarece lucru de oriunde va afecta în mod direct și nemijlocit sistemele sociale care depind de locul și modalitatea de desfășurare a muncii;
- Adaptarea sistemelor de sănătate și securitate la context și mediul de lucru;
- Noi structuri de guvernare pentru a controla utilizarea inteligenței artificiale în diferite contexte de lucru;
- Un sistem de pensii care este pe deplin adaptat la flexibilitatea impusă de noile tehnologii precum inteligența artificială sau Internetul lucrurilor.